

У вересні 2019 року споживча інфляція в річному вимірі сповільнилася до 7.5% (з 8.8% у серпні). У місячному вимірі ціни зросли на 0.7%. Фактичний показник інфляції виявився нижчим за прогноз, опублікований в “Інфляційному звіті” (липень 2019 року). Так, нижчими за очікувані були темпи зростання базової інфляції, адміністративно регульованих цін та цін на паливо, передусім завдяки подальшому зміцненню гривні. Це переважило вплив усе ще вищих, ніж прогнозувалося, темпів зростання цін на сирі продукти харчування.

Базова інфляція

Базова інфляція у вересні сповільнилася до 6.5% р/р порівняно з 7.2% р/р у серпні. У місячному вимірі БІЦЦ зріс на 1.2%.

Жорстка монетарна політика, яка проявилася зокрема через канал обмінного курсу, продовжувала бути вагомим чинником, що стримував фундаментальний тиск на ціни. Найбільше це відобразилося у цінах на непродовольчі товари, що мають високу частку імпорту в собівартості – їхнє зростання сповільнилося до 0.4% р/р. Так, знизилися темпи зростання цін на меблі, газети, текстиль, канцелярські товари, фармацевтичну продукцію, ювелірні вироби, велосипеди тощо. Вартість одягу та взуття залишилася на рівні минулого року, а автомобілі, побутова та комп’ютерна техніка подешевшали.

Темпи зростання цін на продукти харчування з високим ступенем оброблення також знизилися (до 8.4% р/р), серед іншого також відображаючи вплив сприятливої ситуації на валютному ринку. Нижчими темпами зростали ціни на макаронні вироби, шоколад, карамель, дитяче харчування, а ціни на рис та сухофрукти поглибили падіння. Темпи зростання цін на хліб знизилися (до 16.9% р/р), що може відображати зниження темпів зростання цін на борошно. Також уповільнилося зростання цін на м’ясні продукти. Натомість темпи зростання цін на молочні продукти залишилися високими (9.3% р/р) з огляду на падіння обсягів пропозиції сирого молока та стійкий попит на молоко високої якості.

Зростання цін на послуги у вересні сповільнилося (до 13.1% р/р) під впливом сприятливої ситуації на валютному ринку та сповільнення зростання реальних заробітних плат. Так, нижчими темпами зростали послуги з високою часткою імпорту в собівартості – з хімічного чищення, ремонтних робіт, послуги кінотеатрів, телекомунікації, ресторанів, манікюру, туристсько-екскурсійні та амбулаторні послуги. Водночас темпи зростання цін на послуги все ще залишалися високими на

тлі стійкого споживчого попиту і зростання доходів населення. Так, прискорювалося зростання вартості страхування, фінансових послуг, оренди житла, утримання будинків та прибудинкових територій.

Зміна цін на сирі продукти харчування

Темпи зростання цін на сирі продукти харчування у вересні сповільнилися (до 8.6% р/р). Розширення пропозиції сприяло повільнішому зростанню цін на більшість овочів, серед яких – цибуля, буряки, капуста, помідори, а також зниженню цін на моркву, огірки та перець. Винятком, як і минулого місяця, стали ціни на картоплю, що порівняно з вереснем попереднього року через нижчий урожай цієї культури зросли більш як удвічі.

Уповільнилося зростання цін на продукцію тваринництва, зокрема на всі види м’яса та молоко, а ціни на яйця й надалі знижувалися. Високий урожай пшениці сприяв сповільненню темпів зростання цін на борошно.

Натомість прискорилося зростання цін на фрукти (до 14.6% р/р) через нижчий урожай яблук та вищі темпи зростання цін на цитрусові.

Зміна адміністративно регульованих цін

Темпи зростання адміністративно регульованих цін знизилися (до 14.1% р/р). Так, тривало зменшення вартості природного газу для населення (до 8.5% р/р) з огляду на його здешевлення на світових ринках та зміну урядом підходів до розрахунку тарифів для домогосподарств¹. Крім того, знизилися темпи зростання цін на алкогольні напої, дошкільну освіту, постачання холодної води та каналізацію, поштові послуги. Натомість прискорилося зростання цін на тютюнові вироби (до 21.6% р/р), відображаючи підвищення акцизів, яке відбулося з 1 липня.

Зміна цін на паливо

Ціни на паливо продовжували знижуватися (на 8.2% р/р) завдяки здешевленню нафти на світових ринках та сприятливій ситуації на валютному ринку.

¹ Постанова Кабінету Міністрів України від [05.06.2019 № 485](#).

Промислова інфляція

У вересні промислова інфляція сповільнилася, досягнувши найнижчого значення з початку 2014 року – 1.7% р/р. За місяць ціни виробників знизилися на 1.5%. Уповільнення зростання цін виробників передусім відображало зниження світових цін на енергоносії та більшість інших товарів, що переважають в українському експорті, а також зміцнення гривні. Усе це відобразилося в падінні цін на продукцію промисловості, що реалізується за межі України (до 7% р/р порівняно зі зростанням на 0.9% р/р у серпні).

Суттєво сповільнилося зростання цін у добуванні металевих руд (до 8.2% р/р з 42.8% р/р у серпні), повторюючи з певною затримкою відповідні тенденції на зовнішніх ринках. Крім того, продовжила дешевшати продукція металургії (на 12.3% р/р) під впливом подальшого падіння світових цін на сталь.

Унаслідок тривалого зниження зовнішніх цін на енергоресурси поглибилося падіння цін у добуванні сирової нафти і природного газу, а також цін у хімічній промисловості та у виробництві коксу і нафтопродуктів, у

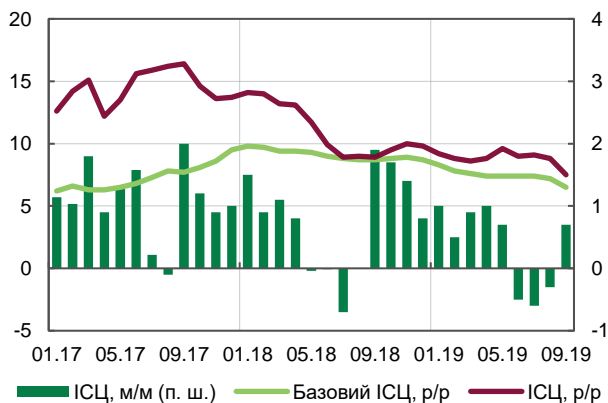
яких на енергоресурси припадає значна частка виробничих витрат. Натомість зберігався тиск з боку цін на постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, зростання яких у вересні прискорилося до 9.3% р/р.

Крім того, тривало зниження темпів зростання цін у машинобудуванні (до 0.5% р/р), текстильному виробництві (до 5.5% р/р), виробництві гумових і пластмасових виробів (до 5.6% р/р), а в деревообробній промисловості поглибилося падіння цін (до 3.8% р/р).

Темпи зростання цін у виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів також знизилися (до 3.1% р/р). Зокрема, завдяки нижчим цінам на сировину повільніше зростали ціни у виробництві м'яса (5.0% р/р). Крім того, сповільнилося зростання цін у виробництві хліба (до 9.7% р/р), чому сприяло зниження цін на борошно. Натомість зростання цін у виробництві молочних продуктів продовжувало прискорюватись (до 11.2% р/р) через високий попит на високоякісну сировину на тлі її обмеженої пропозиції.

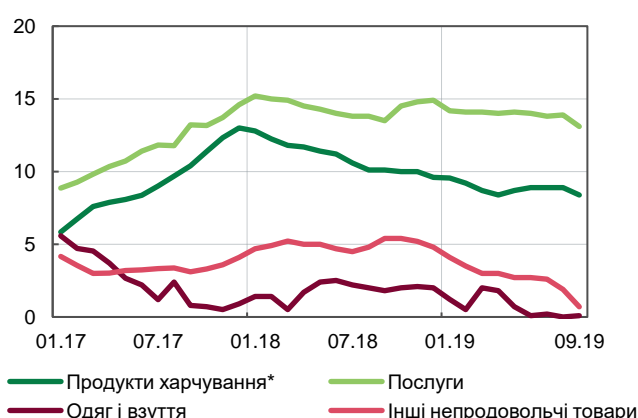
У вересні 2019 року споживча та базова інфляція сповільнилися, у тому числі завдяки жорсткій монетарній політиці, що проявилася насамперед через канал обмінного курсу

Графік 1. Індекси споживчих цін, %

Джерело: ДССУ.

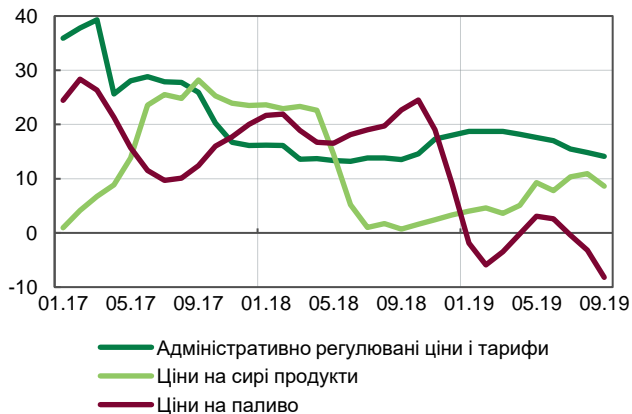
Графік 2. Основні компоненти базового ІЦЦ, % р/р

*З високим ступенем оброблення.
Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Небазова інфляція сповільнилася завдяки зниженню темпів зростання всіх її компонентів

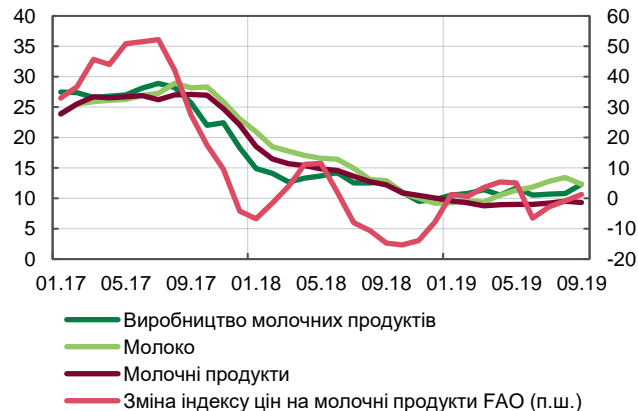
Графік 3. Основні компоненти небазового ІЦЦ, % р/р

Джерело: ДССУ.

Стійкий попит на тлі скорочення пропозиції продовжували тиснути на ціни на молочну продукцію

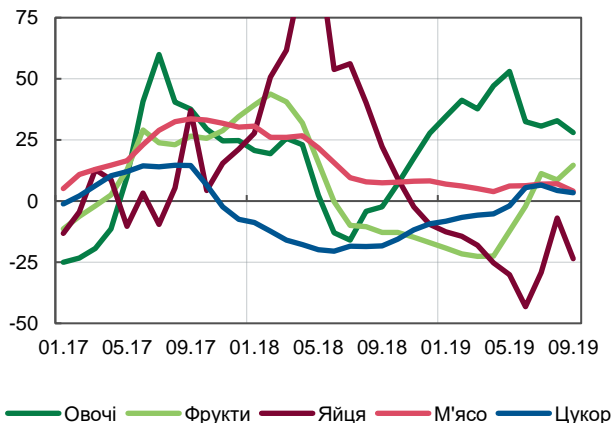
Графік 4. Зміна цін на молоко та молочні продукти, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ, FAO.

Розширення пропозиції окремих овочів та нижчі темпи зростання цін на продукцію тваринництва сприяли сповільненню інфляції сирих продуктів

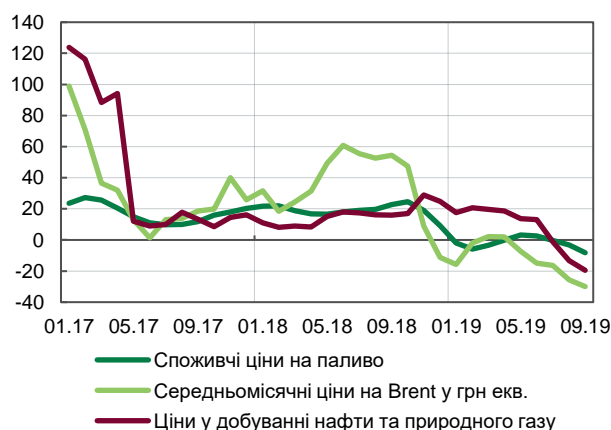
Графік 5. Ціни на окремі сири продукти, % р/р

Джерело: ДССУ.

Ціни на паливо знижувалися завдяки здевелюванню нафти на світових ринках та сприятливій ситуації на валютному ринку

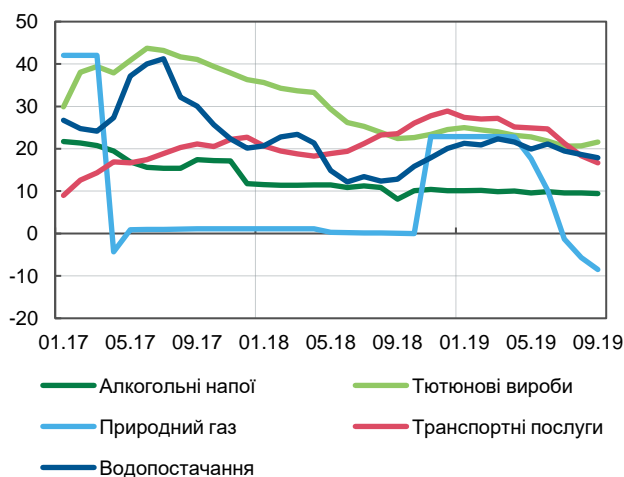
Графік 6. Індекси цін на паливо, % р/р

Джерело: ДССУ, Refinitiv.

Вагомий внесок у сповільнення адміністративно регульованих цін мало зменшення вартості природного газу для населення

Графік 7. Компоненти адміністративно регульованих цін, % р/р

Джерело: ДССУ.

Промислова інфляція сповільнилася, досягнувши найнижчого значення з початку 2014 року

Графік 8. Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ.

Зниження цін у добувній та переробній промисловості сприяли відповідні тенденції на зовнішніх ринках та зміцнення гривні

Графік 9. Ціни в окремих галузях промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

Зростання цін у харчовій промисловості сповільнилося за рахунок цін у виробництві м'ясопродуктів, хліба та напоїв

Графік 10. Ціни в окремих видах харчової промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

Таблиця 1. Зміна цінних індексів ІСЦ

Індекс	Частка ІСЦ для 2019 року, %	2017 рік	2018 рік	% р/р			Вересень 2019 року, % м/м
				2019 рік			
				липень	серпень	вересень	
Компоненти споживчого кошика (за класифікацією Національного банку України)							
Індекс споживчих цін	100.0	13.7	9.8	9.1	8.8	7.5	0.7
Базова інфляція	59.3	9.5	8.7	7.4	7.2	6.5	1.2
Небазова інфляція*	40.7	19.4	10.7	11.7	11.3	9.4	0.1
сирі продукти	20.0	23.5	3.3	10.3	10.9	8.6	-0.2
адміністративно регульовані тарифи та ціни	16.8	16.1	18.0	15.5	14.8	14.1	0.4
паливо	3.9	20.0	9.1	-0.4	-3.2	-8.2	-0.1
Окремі компоненти споживчого кошика (за класифікацією ДССУ)							
Продукти харчування та безалкогольні напої	45.4	17.7	7.8	9.9	10.2	8.8	0.3
Алкогольні напої, тютюнові вироби	8.3	20.7	17.9	15.2	15.0	15.3	1.0
Одяг і взуття	5.3	0.9	2.0	0.2	0.0	0.1	8.7
Житло, вода, е/е, газ та інші види палива, у т. ч.:	4.9	10.6	10.6	7.3	5.8	5.4	-0.2
утримання будинків та прибудинкових територій	0.2	47.5	23.7	9.2	8.9	9.5	0.5
водопостачання	0.1	20.2	19.9	19.5	18.6	17.9	0.5
гаряча вода	0.2	0.9	3.2	16.6	15.4	15.0	0.0
природний газ	1.2	1.2	22.9	-1.3	-5.7	-8.5	-3.0
центральне опалення	0.8	3.8	5.2	19.5	19.5	19.5	0.0
електроенергія	0.9	28.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Транспорт	11.4	16.7	12.9	6.8	4.6	1.3	-0.4
Зв'язок	3.1	9.1	15.1	16.1	17.0	14.5	-0.1
Освіта	1.3	14.9	13.4	13.2	13.4	13.3	9.9

Таблиця 2. Окремі компоненти ІЦВ

Індекс	Частка ІЦВ для 2019 року, %**	2017 рік	2018 рік	% р/р			Вересень 2019 року, % м/м
				2019 рік			
				липень	серпень	вересень	
Індекс цін виробників	100.0	16.5	14.2	6.7	4.5	1.7	-1.5
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	15.2	30.4	14.3	13.5	11.0	-3.1	-10.9
Добування кам'яного вугілля	2.9	47.8	5.4	-4.6	-1.9	-4.0	-1.9
Добування сирої нафти і природного газу	5.3	16.1	24.9	-1.2	-13.3	-19.5	-4.3
Добування металевих руд	5.8	29.3	8.2	37.2	42.8	8.2	-22.9
Переробна промисловість	65.3	18.5	7.4	1.8	-0.1	-1.9	-0.1
Вир-во харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	20.2	12.5	7.0	6.0	4.6	3.1	0.7
Вир-во коксу та продуктів нафтоперероблення	3.9	43.0	-3.1	2.3	-5.7	-6.1	2.9
Вир-во хімічних речовин і хімічної продукції	2.7	21.9	7.7	-0.1	-1.8	-3.7	-1.0
Вир-во основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1.4	11.0	16.7	13.2	13.4	13.9	1.1
Вир-во гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	5.2	12.5	12.6	7.6	6.7	5.6	-0.1
Металургійне вир-во, вир-во готових металевих виробів, крім виробництва машин та устаткування	18.5	26.9	5.6	-7.4	-9.2	-12.3	-1.8
Вир-во автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	2.9	17.9	17.3	6.0	5.7	3.2	-0.8
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	18.5	4.0	29.8	10.9	8.6	9.3	0.0

* Розрахунки Національного банку України на підставі даних ДССУ. Сума внесків компонентів ІСЦ може відхилитися від загального ІСЦ за рахунок застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення.

** Частка компонентів у ІЦВ розрахована на основі даних ДССУ щодо обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2018 рік.

Список скорочень:

ІСЦ	індекс споживчих цін	р/р	у річному вимірі,
ІЦВ	індекс цін виробників	м/м	порівняно з попереднім
ДССУ	Державна служба статистики	п. ш.	права шкала
		р/р	у річному вимірі,
		м/м	порівняно з попереднім